

УДК 811.161.2:378-056.26

Овдійчук Л. М.

ORCID: 0000-0002-0268-5969

Кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри української і зарубіжної літератури та методик викладання,
Університет Григорія Сковороди у Переяславі
(Переяслав, Україна), E-mail: lilia_regi@ukr.net

ІНТЕГРАЦІЙНІСТЬ БІОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Метою цього дослідження є визначення теоретичних засад та практичного застосування біографічного методу аналізу художнього твору на інтеграційній основі у процесі підготовки майбутнього вчителя української мови та літератури.

Методологія. Біографічний метод, засновником якого є Ш. Сент-Бев, трактується як такий, коли біографія й особистість письменника розглядаються як визначальний момент творчості. Є зовнішня і внутрішня біографії письменника (П. Білоус), які простежуються у першоджерелах (мегатекстах, С. Михида): мемуарах, щоденникових записках, листах. Практичне застосування цього методу ефективно й доречно під час аналізу художнього твору на заняттях з «Історії української літератури», «Історії зарубіжної літератури».

Новизна дослідження. Автор статті апробувала власну методику вивчення літературного твору на основі інтеграції біографічного методу під час викладання курсу «Теорія і практика аналізу художнього твору». Було визначено необхідні педагогічні умови для забезпечення міждисциплінарної інтеграції на рівні змісту з курсів «Історія та культура України», «Історія української літератури», «Вступ до літературознавства» та інтеграції технологій (ІКТ, критичного мислення), методів (проблемна лекція, демонстрування, ілюстрування), форм (групова, індивідуальна, самостійна, дистанційна, очна) навчальної діяльності.

Створено авторську мультимедійну лекцію з теми «Біографічний метод аналізу художнього твору». Під час засвоєння теоретичного матеріалу та застосування на практиці означеного методу у студентів спеціальності «Українська мова та література» формувалася інтеграційно-літературознавча компетентність. За основними компонентами, критеріями, показниками у студентів, які застосували біографічний метод, виявлено глибше розуміння художніх творів і виявлено вищий рівень сформованості інтеграційно-літературознавчої компетентності, ніж у бакалаврів, які навчалися за традиційною методикою.

Висновки. Біографічний метод вивчення художнього тексту на інтеграційній основі позитивно впливає на формування фахових компетентностей, розвиває особистісний потенціал, когнітивну сферу, ціннісні орієнтири. Це дає підстави для апробації методики застосування біографічного методу аналізу художнього твору під час вивчення теоретико- та історико-літературних курсів у ЗВО, які готують майбутніх учителів української мови та літератури.

Ключові слова: майбутні вчителі української мови та літератури, інтеграційність, біографічний метод, аналіз художнього твору, інтеграційно-літературознавча компетентність.

Постановка проблеми. Реформи, які відбуваються у вищій школі, зумовили автономію ЗВО, що позитивно позначилося на багатьох аспектах навчально-освітнього процесу. Підготовка майбутнього вчителя української мови та літератури у сучасних закладах вищої освіти сконцентрована на формуванні загальних та предметних компетентностей. Оскільки основою освітньої професійної програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література) є філологічні дисципліни, зокрема, літературознавчі, то з'ясування особливостей реалізації літературознавчої освіти є важливим аспектом дослідження. Найбільш ефективним принципом викладання літературознавчих курсів є інтеграційний, оскільки він поєднує зміст (інформацію, яку треба засвоїти) і форму (засоби, методи, технології навчання). Теоретико-літературні дисципліни у змістовому аспекті апіорі мають інтеграційну складову (поєднують інформацію з інших курсів: «Історія та культури України», «Філософії», «Психології», «Мистецтвознавства»), тому виникає потреба таких же засобів її засвоєння. Застосування інтеграційного підходу у літературознавчій підготовці бакалаврів та магістрів спеціальності 014 Середня освіта

(Українська мова та література) частково розглядала Н. Романишина [12, 438] (можливості інтеграції навчальних дисциплін на літературознавчій основі), О. Куцевол [3] акцентувала на поєднанні інноваційних форм і методів навчальної діяльності студентів з уже традиційними і достатньо апробованими формами і методами викладання у вищій школі. Л. Базиль [1] дослідила можливості формування літературознавчої компетентності вчителя-словесника шляхом інтеграції історико-літературних курсів. Специфіку підготовки майбутніх учителів української літератури в умовах міждисциплінарної інтеграції розкрила О. Лілік [4]. Проблема інтеграційного аналізу художнього твору через біографічний контекст у процесі підготовки майбутніх учителів української мови та літератури не була досліджена.

Метою дослідження є визначення теоретичних засад та практичного застосування біографічного методу аналізу художнього твору на інтеграційній основі у процесі літературознавчої підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

До нормативних курсів, які забезпечують фахову теоретико-літературознавчу підготовку, належать «Вступ до літературознавства» та «Теорія літератури» [7]. Варіативна компонента навчальних планів дозволяє закладам вищої освіти вводити курси з урахуванням цілей навчання. За навчальним планом ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», окрім означених, на бакалавраті виокремлено курс «Теорія і практика аналізу художнього твору» (2 курс, 2 семестр) [7]. Оскільки програмні результати навчання передбачають, що студент «застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури» [11], то необхідність включення такої теоретичної дисципліни очевидна. Як зазначено у робочій навчальній програмі, цей курс «покликаний навчити студентів аналізувати художній твір в цілому й окремі його компоненти та елементи: тематику, проблематику, художню мову, сюжет, композицію тощо. Під час вивчення курсу подаються, систематизуються та критично оцінюються відомості про основи методології й систему методичних прийомів роботи з художнім твором у практиці його шкільного, університетського та академічного аналізу». У межах цієї дисципліни важливим є контекстний аспект вивчення художнього твору. Для майбутнього вчителя української мови та літератури знання історичного, лінгвістичного, культурологічного, літературного, літературознавчого, мистецького, наукового, філософсько-естетичного контексту є ключовими, адже будь-який художній текст є продуктом своєї епохи і її ж репрезентантом. Автор статті апробувала власну методику вивчення літературного твору на основі інтеграції біографічного методу під час викладання курсу «Теорія і практика аналізу художнього твору» у ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

«Біографічний метод ... – спосіб вивчення літератури на підставі виявлення її зв'язку з біографією письменника, яка розглядається як визначальний чинник художньої творчості». Ш. Сент-Бев вважається засновником біографістики як методу [5, 137].

Цей метод отримав свій розвиток у працях І. Тена, Г. Брандеса. Біографістика посіла окремішне місце у літературознавстві, оскільки біографія стала текстом (художнім, документальним).

В українському літературознавчій науці другої половини XIX ст. О. Огоновський скористався цим методом під час укладання «Історії літератури руської», поєднавши біографічний принцип аналізу з бібліографією творів письменника. Ним послуговувалися М. Чалий, М. Петров, С. Балей, І. Дорошенко, В. Смілянська, М. Коцюбинська, Т. Гундорова.

У радянські часи біографічний метод був заідеологізований і втратив естетичний сенс.

У сучасному літературознавстві біографічний метод викликав дискусію, але його можливості його використання очевидні. За С. Михидою, мова йде «про реорганізацію досягнень традиційного біографічного методу, коли поруч з урахуванням фактів «зовнішнього» життя митця, умовно кажучи, побутовості, що панувала досі, використовуватимуться й свідчення внутрішнього, душевного буття. Наразі шлях від біографії до психологічної біографії – один із перспективних процесів, які мають визначати обличчя сучасної науки. Він вимагає зміни акцентів при вивченні життєпису письменника від документів, які окреслюють події віхи, до тих, котрі дають змогу проникнути в глибини внутрішнього світу, який, на наше переконання і визначає особливості поетики того чи іншого митця. Тобто мова йде про інтеграцію біографічного та психоаналітичних (у їх системній цілісності) методів вивчення суб'єкта художності» [6].

Для цього дослідження важливими є виокремлені П. Білоусом зовнішня і внутрішня біографія письменника [2]. Від зовнішньої біографії залежить характер і напрям творчої діяльності, що визначаються і пояснюються фактами особистого життя, запасом вражень, знань, досвіду як життєвої основи творів; життєвими подіями; виданням творів; мандрівками; фактами спілкування з конкретними людьми. Внутрішня біографія – це враження, переживання, думки, художні й інтелектуальні узагальнення, піднесення і кризові ситуації у власній творчості, здатність співпереживати, перейматися проблемами і радощами та болями інших людей, осмислення епохи, подій, у яких письменник міг і не брати участь. Зовнішню і внутрішню біографію митця можна пізнати із щоденникових записів, листів,

мемуарів. С. Михида називає всі тексти, які прямо чи опосередковано обсервують особистість письменника, мегатекстами [6].

Основні результати дослідження. Засвоєнню теоретичних основ біографічного методу було присвячено окрему лекцію та практичну роботу у межах змістового модуля «Аналіз художнього твору».

Визначено необхідні педагогічні умови для забезпечення міждисциплінарної інтеграції на рівні змісту. До курсу «Історія української літератури» в авторки статті створено медіатеку «Письменник як особистість», звідки було виокремлено уривки з першоджерел для осмислення епізодів життя і творчості письменників, зовнішньої і внутрішньої біографії Івана Багряного, П. Грабовського, О. Гончара, О. Кобилянської, Олег Ольжича, В. Стуса). Окрім того, було використано авторські післямови [8] до книг для ілюстрування практичного застосування біографічного методу.

На рис. 1 відображено біографічний метод вивчення художнього твору, основні складові інтеграції змісту та інтеграції технологій, форм, методів навчальної діяльності.

Рис. 1. Біографічний метод вивчення художнього твору на засадах інтеграції

Гіпотетично, в умовах карантинних обмежень, пов'язаних із пандемією COVID-19, успішне вивчення теми могло відбуватися шляхом інтеграції у традиційний навчальний процес інноваційних технологій, насамперед, ІКТ, форм, видів діяльності та завдяки навчально-педагогічній взаємодії (дистанційно й очно) викладача і студента. Тому для ознайомлення з теоретичним матеріалом було створено авторську мультимедійну лекцію з теми «Біографічний метод аналізу художнього твору» [9] зі змістовим наповненням, візуалізацією, гіперпосиланнями і чітко обумовленими завданнями. У ММЛ репрезентовано історію біографістики як літературознавчого методу, його теоретичні основи. Подано уривки з щоденникових записів О. Гончара, табірних записок В. Стуса, з листів та автобіографії О. Кобилянської, Олега Ольжича як джерел, які розкривають події, запас вражень, знань, досвід як життєву основу творів, а також осмислення епохи, подій, думки, почуття, враження, інтелектуальні узагальнення з приводу різних світоглядних, моральних, естетичних проблем. Експериментальна група студентів 2 курсу спеціальності Українська мова та література МЕРУ (стаціонарне) сприймали лекцію онлайн, окремі завдання та практичну роботу виконували самостійно. Студенти мали можливість спілкуватися з викладачкою (авторкою ММЛ) не тільки під час онлайн-заняття, а й за допомогою

електронної пошти та GOOLE Drive (Диск GOOLE). Було запропоновано критичне читання як один з методів осмислення поданого матеріалу та заповнення бортового журналу. Наприклад, читання уривка з листа Олега Ольжича до батька Олександра Олеся супроводжується приміткою «Поміркуйте, як відобразилися ці рефлексії на життєвій і творчій долі Олега Ольжича»: «Археологія – найменш улюблена моя «Муза». Коли я віддав їй найкращі «почуття своєї молодості», то тільки тому, що знав її вірність. Ця не зрадить. (...) І в старості вона мене не покине, як кидають інші музи. (...) Це й було причиною, що я віддав їй руку. Серце ж моє лишалось вільне. І панує над ним друга Муза – література. Тут вже дійсно «маємо до діла» з справжньою пристрасною любов'ю, що може зламати навіть життя. (...) Я переконуюся, що мистецтво і наука себе взаємно виключають. Їх можна чергувати, але ніколи комбінувати. Я своєю спробою колись хотів довести, що це можливе, тепер бачу, що помилився. Ось і зараз, працюючи науково, я зовсім не пишу. А згодом, як розпочну якусь річ, наука вивітриться зовсім із голови.

Політика в цій ситуації має роль, не знаю, як сказати, – от так прийти, натхнути, ману навіяти і покинути на роздоріжжі. Я не сподіваюся від неї ні щастя, ні долі. Але влада її велика. Це таки особа з породи Богів!» [8].

Схожі супровідні запитання й до інших уривків, що відображають аспекти зовнішньої чи внутрішньої біографії письменників. Відповіді студенти мали можливість фіксувати на GOOL-формі «Біографічний метод Грабовський» [9]. Окрім того, експериментальна група виконувала завдання на практичне заняття (його зміст – на останньому слайді): прочитати післямову Л. Овдійчук «Під небом дальньої чужини ...» до збірки Павла Грабовського «Пролісок» [8] й на основі теоретичних знань та практичних умінь виконати відповідні завдання: тести, короткі відповіді, записи на абзац, есе. Текст післямови репрезентує не тільки життєві події, а й листи, документи, у яких розкрито риси вдачі й характеру поета, естетичні захоплення, його світогляд, осмислення подій, думки і почуття про побачене, пережите, спосіб життя тощо. Це дає змогу зрозуміти історію створення збірки «Пролісок», спонуки до її написання, розкрити тематику та проблеми, які підняті, і з яких причин і мотивів вони виникли. Студентам було запропоновано крім тестів, завдання проблемного характеру, на зіставлення, на застосування індуктивних та дедуктивних мисленневих операцій. Відповіді на запитання типу: «Як впливає вдача й характер на долю людини, покажіть на прикладі Павла Грабовського» передбачалися розгорнуті. Творче завдання було таке: напишіть есе на тему: «Як внутрішня і зовнішня біографія допомагає «прочитати» художній твір» або «Пролісок» крізь призму біографістики». Експериментальна група успішно (85 %) справилася із творчим завданням. На запитання про ефективність біографічного аналізу відповіді «так» 100 %. На запитання «Чи залежить зовнішня біографія від внутрішньої? Наведіть приклад» ствердно відповіді 92 % студентів: «Щоб описати біографію митця, зрозуміти внутрішні мотиви написання необхідно мати повну картинку світобачення та подій, що сталися з цією людиною. Аби її отримати, потрібно знати зовнішню і внутрішню біографію. Тому, на мою думку, вони взаємопов'язані і взаємозалежні», «Я вважаю, що вони взаємопов'язані, оскільки цілісна картина життя і творчості письменника не може бути представлена тільки в зовнішній або внутрішній біографії», «Так, залежить, тому що зовнішня і внутрішня біографія поєднуються між собою, і їх можна пізнати із щоденникових записів, листів, мемуарів. У цих документах відображено життєві події, зафіксовано моменти знайомства і спілкування з людьми, а також «життя душі»: враження, переживання, думки, ідеї, художні й інтелектуальні узагальнення, задуми, осмислення епохи, події, у яких письменник брав участь, був спостерігачем» (з відповідей студентів на GOOLE-диск).

Есе, які написали студенти, засвідчило їхнє розуміння важливості біографічного методу у розкритті мотивів, зародженні та реалізації творчих задумів, осягненні психології літературної творчості, внутрішнього світу митця, що, зрештою, допомагає майбутнім учителям української мови та літератури глибше й об'ємніше пізнати художній текст, його поетику.

У процесі такої роботи у бакалаврів спеціальності «Українська мова та література» формувалася інтеграційно-літературознавча компетентність. З метою перевірки ефективності цієї методики було проведено анкетування та тестування у контрольній групі (студенти заочного відділення, які вивчали тему «Аналіз художнього твору» за традиційною методикою) та в експериментальній групі, у якій застосовувався інтеграційний принцип викладання. Отримані дані засвідчують, що в експериментальній групі показники сформованості інтеграційно-літературознавчої компетентності за усіма параметрами та критеріями значно вищі. У відсотковому еквіваленті це має такий вигляд: за мотиваційно-аксіологічним критерієм високий рівень спостерігається в ЕГ – 28,9%, у КГ – 19%, середній рівень – ЕГ 57% та КГ 53% відповідно та низький рівень – ЕГ 14, 1% і КГ 28%. Когнітивно-рефлексивний критерій репрезентовано такими результатами: 39% та 26.9% високий – рівень; середній – 54.8% і 60.2%; низький – 6.2% та 12.56.9 та 57.69%. Креативно-діяльнісний критерій засвідчив такі рівні сформованості ІЛК: високий ЕГ 32.8% і КГ 19.6%; середній – ЕГ 57.8% і КГ 60.2%; низький – ЕГ 9.4% та КГ 20, 2%. Найвні результати засвідчують суттєву різницю за усіма показниками та рівнями сформованості інтеграційно-літературознавчої компетентності студентів в ЕГ та КГ.

Висновки. На основі цих даних робимо висновок, що у літературознавчій підготовці майбутнього вчителя української мови і літератури біографічний метод вивчення художнього тексту на інтеграційній основі є ефективним, оскільки позитивно впливає на формування фахових компетентностей, предметних

результатів, розвиток особистісного потенціалу, когнітивної сфери, ціннісних орієнтирів. Це дає підстави для апробації біографічного методу аналізу художнього твору на інтеграційній основі у закладах вищої освіти, які готують бакалаврів за спеціальністю Українська мова і література.

Перспективи наукових пошуків полягають у розробці моделей контекстного вивчення художнього твору на інтеграційній основі у процесі підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

References

1. Базиль Л. О. Формування літературознавчої компетентності майбутніх словесників шляхом інтеграції історико-літературних курсів. Current problems of human society development. Materials digest of the VII-th International Scientific and Practical Conference (Odessa, London, July 21–28, 2011): International Academy of Sciences and Higher Education London, Great Britain, p. 15–18. URL : <http://gisap.eu/ru/node/717>
Basył, L. O. (2011). Formuvannja literaturoznawchoji kompetentnosti majbutnikh slovesnykiv shljakhom integraciji istoryko-literaturnykh kursiv [Development of literary competence of future linguists through the integration of historical and literary courses]. *Current problems of human society development: Proceeding of the VII-th International Scientific and Practical Conference* (Odessa, London, July 21–28, 2011): International Academy of Sciences and Higher Education London, Great Britain, 15–18. Retrieved from <http://gisap.eu/ru/node/717>
2. Білоус П. Психологія літературної творчості. К. : Академія, 2014. 216 с.
Bilous, P. (2014). *Psychologhija literaturnoji tvorchosti* [Psychology of Literary Creation]. Kyiv, Ukraine : Akademiya.
3. Куцевол О. М. Інноваційні форми й методи організації самостійної роботи студентів у контексті методичної підготовки майбутніх учителів літератури. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, проблеми*. 2006. Вип. 11. С. 284-290.
Kutsevol, O. M. (2006). Innovacijni formy j metody orghanizaciji samostijnoji roboty studentiv u konteksti metodychnoji pidghotovky majbutnikh uchyteľiv literatury [Innovative forms and methods of organizing independent work of students in the context of methodical training of future teachers of Literature]. *Suchasni informacijni tekhnologhiji ta innovacijni metodyky navchannja v pidghotovci fakhivciv: metodologhija, teorija, problemy – Modern Information Technologies and Innovative Techniques for Training in Training of Specialists: Methodology, Theory, Problems*, 11, 284-290.
4. Лілік О. О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів української літератури в умовах міжпредметної інтеграції. *Педагогічні науки*. 2017. Випуск LXXVIII. Том 2. С.150-154.
Lilik, O. O. (2017). Osoblyvosti profesijnoji pidghotovky majbutnikh uchyteľiv ukrajinskoji literatury v umovakh mizhpredmetnoji integraciji [Peculiarities of professional training of future teachers of Ukrainian literature in the conditions of interdisciplinary integration]. *Pedagoghichni nauky – Pedagogical sciences*, LXXVIII, 2, 150-154.
5. Літературознавча енциклопедія. К. : Академія, 2007. Т. 1. 537 с.
Literaturoznavcha encyklopedija [Encyclop(a)edia of Literary Criticism]. (2007). Kyiv, Ukraine : Akademiya, T. 1.
6. Михида С. Мегатекст і особистість письменника. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/959/1/06mspmop.pdf>
Mykhida, S. Meghatekst i osobystistj pysjmennyka [Megatext and the Writer's Personality]. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/959/1/06mspmop.pdf>
7. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти (2018) Галузь знань: Освіта/Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова та література). Освітній рівень: Бакалавр. ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». URL : <https://www.megu.edu.ua/uk/istoriko-filologichnij/kafedra-ukrainskoi-movi-ta-literaturi/>
Navchalnyy plan pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity [Curriculum for higher education] (2018). Haluz znan: Osvita/Pedahohika Spetsialnist 014 Serednia osvita (Ukrayinska mova ta literatura). Osvitniy riven': Bakalavr. PVNZ «Mizhnarodnyy ekonomiko-humanitarnyy universytet imeni akademika Stepana Demianchuka» [Branch of knowledge: Education / Pedagogy Specialty 014 Secondary education (Ukrainian language and literature). Educational level: bachelor. PVNZ «International Economic Humanitarian University named after academician Stepan Demyanchuk»]. Retrieved from <https://www.megu.edu.ua/uk/istoriko-filologichnij/kafedra-ukrainskoi-movi-ta-literaturi/>
8. Овдійчук Л. «Під небом дальньої чужини ...» Післямова. В кн.: Грабовський П. Пролісок. Рівне : Дятлик М. 2017. С. 146-156. URL : https://drive.google.com/file/d/1BLwZ-I_VNpvZe03b7aNNDRharaQ7wanX/view?usp=sharing
Ovdijchuk, L. M. (2017). «Pid nebom daljnjoji chuzhyni ...» [«Under the Sky of Faraway Foreign Land...»] In.: Pisljamova. Ghrabovsjkyj P. Proľisok. [Snowdrop]. Rivne : Djatlyk M. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/1BLwZ-I_VNpvZe03b7aNNDRharaQ7wanX/view?usp=sharing
9. Овдійчук Л. Біографічний метод_Грабовський. GOOLE-forme. 2021. URL : <https://forms.gle/1AwcXNwybGZgWflw5>
Ovdijchuk, L. (2021) Bioghrafichnyj metod_Ghrabovsjkyj. [Biographic Method_Hrabovskyi]. Retrieved from <https://forms.gle/1AwcXNwybGZgWflw5>

10. Овдійчук Л. Біографічний метод_Овдійчук_ММЛ. Мультимедійна лекція. 2021. URL : <https://drive.google.com/file/d/1C9yZhL5wrYKs6fWYICg7Ks11i91NccTS/view?usp=sharing>.
Ovdijchuk, L. (2021) Biografichnyj metod_Ovdijchuk_MML. Muljtymedijna lekcija [Biographic Method_Ovdiichuk MML. Multimedia Lecture]. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1C9yZhL5wrYKs6fWYICg7Ks11i91NccTS/view?usp=sharing>
11. Освітня професійна програма 014 Середня освіта (Українська мова та література). 2018. URL : <http://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/OPP-2016-2018-uml.pdf>
Osvitnja profesijna prohrama [Educational professional program] (2018). 014 Serednja osvita (Ukrajinsjka mova ta literatura). Retrieved from <http://www.megu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/OPP-2016-2018-uml.pdf>
12. Романишина Н. В. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення: [монографія]. Рівне : ТзОВ «Принт Хауз», 2013. 576 с.
Romanyshyna, N. V. (2013). Ukrajinsjka khudozhnja mala proza: teoretyko-metodychni aspekty vyvchennja: [Ukrainian Flash Fiction: Theoretical and Methodical Aspects of Study]. Rivne, Ukraine : TzOV «PryntKhaus».

Ovdiichuk L.

ORCID: 0000-0002-0268-5969

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Pedagogy Department
of Ukrainian and Foreign Literature and Methods,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Ukraine), E-mail: lilia_regi@ukr.net

INTEGRATION OF THE BIOGRAPHIC METHOD OF STUDY OF LITERARY TEXT IN PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE

***The purpose** of this study is determination of theoretical principles and practical application of the biographic method for analyzing the literary text based on integration basis in the process of the future teacher of Ukrainian language and literature training.*

***Methodology.** The biographic method initiated by Sh. Sent-Bev, interprets the biography and the writer's personality as a determinative moment of creation. There are external and internal biography (P. Bilous), which are followed in primary sources (megatexts, S. Mykhyda): memoirs, diaries, letters. The practical application of this method is effective and relevant during the analysis of the literary text on the classes «History of Ukrainian Literature», «History of Foreign Literature» in the system of the future teachers of Ukrainian language and literature literary criticism training.*

***Scientific novelty.** The author of the article tested her own methods of study the literary text based on the integration of the biographic method during the teaching of the course «Theory and Practice of Analysis of Literary Text». The necessary pedagogical conditions have been identified to ensure interdisciplinary integration at the level of content of the subjects «History and Culture of Ukraine», «History of Ukrainian Literature», «Introduction to Literary Criticism» and integration of technologies (ICT, critical thinking), methods (problem lecture, demonstration, illustration), forms (group, individual, independent, distance, eye) of educational activity.*

The author's multimedia lecture «Biographic Method of Analysis of the Literary Text» was created. The integration-literary criticism competence was forming during mastering theoretical material and application of this method in practice by the bachelors in the specialty «Ukrainian Language and Literature». The deeper understanding of literary works and a higher level of formation of integration-literary criticism competence was found out according to the main components, criteria, indicators in students who have applied the biographic method than those studied in the traditional methodology.

***Conclusions.** The biographic method of studying the literary text on the integration basis affects the formation of professional competencies positively, develops personal potential, cognitive sphere, value guidelines. It affords ground for testing the methods of application of the biographic method for analyzing the literary text during the study of theoretical and historical and literary courses in higher educational institutions which train the future teachers of Ukrainian language and literature.*

***Key words:** future teachers of Ukrainian language and literature, integration, biographic method, analysis of literary text, integration-literary criticism competence.*

Стаття надійшла до редакції: 15.04.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Т. Л. Груба